N°. 555. **DE GRONDWET.** 1855.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . " 5.50.

DONDERDAG 8 MAART.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIËN:
Van één tot zes regels. . . . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . . . " 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegel regt daaronder begrepen.

Het verslag omtrent den staat der Hooge, Middelbare en Lagere Scholen over 1853—1854.

I.

Bij het uiteenloopend verschil van gevoelen omtrent de wettelijke regeling van het onderwijs, mag het nut niet worden miskend van eene naauwkeurige, soms in bijzonderheden afdalende, openlegging van den bestaanden toestand, opdat, bij de beoordeeling van eene regeling voor de toekomst, met de lessen der ervaring, welke de uitkomsten zijn van hetgeen tot dusver is verordend, geraadpleegd kan worden. Uit dat oogpunt is het verslag, dat voor ons ligt, op dit oogenblik dubbel belangrijk, omdat het nieuwe wetsontwerp op het lager- en middelbaar onderwijs in behandeling is genomen, en bovendien, daar de Regering niet uit het oog schijnt te hebben verloren de wenken, die uit den boezem der Volksvertegenwoordiging zijn gegeven ten aanzien eener trapsgewijze verbetering dier regerings-verslagen. Immers de Regering vertrouwt in dit verslag het bewijs te hebben geleverd, dat ook zij naar meerdere volkomenheid tracht te streven. „De berigten omtrent de hoogescholen zijn in het algemeen en bijzonder omtrent het eigenlijk universiteits-onderwijs uitvoeriger; zij bevatten inlichtingen omtrent door de Commissie aangewezen punten, welke, ook naar het inzien der Regering, de belangstelling verdienen, zooals het behartigen der mathematische studiën, het gebruik der landtaal bij de lessen, de zienswijze der juridische faculteiten ten aanzien der studie van het regt, het min of meer nuttige van het uitschrijven van prijsvragen, het bijwonen der lessen door de studenten, het gebruik maken van de Nederlandsche universiteiten door vreemdelingen. Bij de gymnasien en Latijnsche scholen is gehandeld over de werking van het Koninklijk besluit van 4 Augustus 1853 (*Stbl.* no. 81). Aan de berigten omtrent het onderwijs bij het leger is eene afdeeling over de scholen bij de corpsen toegevoegd. Bij de mededeelingen omtrent de lagere scholen, waaruit genoegzaam zal blijken, in hoeverre zij van de school-autoriteiten dan wel van de Regering afkomstig zijn, is mede op de wenken der Commissie acht geslagen. Verder heeft de Regering in het algemeen, waar zij het noodig achtte, hare eigene zienswijze doen kennen.

Het ligt niet in ons plan, om op eene uitvoerige wijze de onderscheidene denkbeelden en gevoelens mede te deelen, welke ten aanzien der genoemde bijzonderheden in het verslag zijn opgenomen. Wat in verband met verschillende vraagstukken van onze dagen bijzondere opmerkzaamheid verdient, zal de stof van onze vlugtige beschouwing uitmaken.

Omtrent het uitsluitend gebruik der Latijnsche taal bij het Academisch onderwijs, troffen wij geen onverdeelden bijval aan. Integendeel, kan dat gebruik als uitzondering gelden. Immers bij geen enkele faculteit is het gebruik der landtaal buiten gesloten. Bepaalde vakken bij de onderscheidene faculteiten werden slechts in de Latijnsche taal onderwezen; maar de meeste zouden volgens den tegenwoordigen stand der wetenschap en voor eene menigte nieuwe denkbeelden, waarvoor de Latijnsche taal geen woorden heeft, niet dan ten koste van duidelijkheid en tot schade van het onderwijs in het Latijn kunnen gehouden worden. Ook bij de faculteit der godgeleerdheid aan de Hoogescholen wordt dat gevoelen over het algemeen gedeeld, met uitzondering van die te Utrecht. „De voorschriften omtrent het gebruik der Latijnsche taal worden aldaar steeds getrouw nageleefd. Alle lessen, die niet tot de meer praktische vakken behooren, worden in die taal gehouden. Op de voortduring en handhaving van dit gebruik stelt de faculteit grooten prijs, daarin geheel instemmende met al de voortreffelijke theologanten, die vroeger aan deze hoogeschool onderwijs gaven. — Ook in zooverre acht zij het bezigen dier taal aan de hoogescholen raadzaam, dewijl de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde kerk in haar jongste reglement, voor het kerkelijk examen der aanstaande predikanten, met vermeerderde gestrengheid heeft voorgeschreven, dat een aanmerkelijk deel van dat examen in de Latijnsche taal zal afgelegd worden. De faculteit doet verder opmerken, dat, zoo men er te regt prijs op stelt, dat onze Hoogescholen werkelijk Universiteiten blijven, waar ook buitenlanders kunnen studeren, niet uit het oog moet worden verloren, dat de Utrechtsche theologische faculteit steeds de kweekschool blijft voor een aanzienlijk deel der Protestantsche predikanten in de Duitsche Rhijnprovinciën, alwaar het kerkbestuur ernstig wenscht en vordert, dat allen, die als leeraars in de dienst der vereenigde Protestantsche kerk in den Paltz wenschen te treden, de klassieke studiën als onafscheidelijk van de theologische beschouwen en bijzonder zich in het Latijn schijnen te oefenen.

Eenstemmig schijnt het oordeel der regtsgeleerde faculteiten over de beoefening van het Romeinsche regt. Die te Leijden wenscht steeds in de Hoogeschool te zien, niet eene school, waarin men zich ten spoedigste tot een of ander beroep tracht bekwaam te maken, maar eene instelling van hooger onderwijs tot vorming en opleiding van wetenschappelijke mannen. Zij verklaart een bepaalden afkeer te hebben van het aankweeken van wetgeleerdheid, maar mag niettemin niet onopgemerkt laten, dat uit de vermeerdering en uitbreiding der wetenschappen, behoorende tot het hedendaagsche maatschappelijke leven, en vooral uit de ontwikkeling van het eigen nationale regtswezen, andere eischen van den regtsgeleerde voortvloeijen dan die, welke hem vroeger gedaan konden worden, toen de vormen van het maatschappelijk bestaan der volken, en vooral hunne regtsinstellingen, nog op de traditie der oudheid geënt waren. Maar zoo die behoefte niet kan worden ontveinsd, hoe noodzakelijk zal het dan ook wel geacht worden, niet slechts dat het onderwijs volledig zij, en geen aanvulling door privaat-docenten onmisbaar blijft, maar ook, dat niemand tot het verkrijgen van den doctoralen graad wordt toegelaten, dan wiens vorderingen en bekwaamheden daartoe volkomen regt geven.

Uiteenloopend blijkt het gevoelen der verschillende faculteiten over het nut der uitschrijving van Academische prijsvragen, te zijn geweest. Bij de Leijdsche regtsgeleerde faculteit waren de gevoelens verdeeld; „de „meerderheid wenschte ze niet afgeschaft te zien, mits „ook de middelen beschikbaar wierden gesteld tot de „uitgave der bekroonde verhandelingen, die nu meestal „om de kosten achterblijft„. De faculteit der godgeleerdheid te Utrecht „achtte hetgeen tegenwoordig „plaats heeft voldoende, en vreesde van eene uitbrei„ding schadelijke gevolgen voor de studiën„. Die te Groningen was echter van oordeel, „dat de studenten „zich gedurende de eerste jaren hunner studie van het „beantwoorden van prijsvragen zouden dienen te ont„houden, en de uitschrijving telken jare aan iedere „Academie zou moeten plaats hebben„.

Met betrekking tot de studie der mathematische wetenschappen verdient bijzonder opmerking, wat door de Leijdsche faculteit werd medegedeeld: „De grens, tot welke men gaan moet in de studie van de beginselen der wiskunde, is verschillend naar gelang van het studievak, tot hetwelk de voorbereidende oefening geschiedt. Minst uitgestrekt is die grens voor studenten, die zich op de godgeleerdheid en de regtsgeleerdheid zullen toeleggen. Voor dezen moeten de vruchten, uit de beoefening van de beginselen der mathesis beoogd, meer bepaald verkregen worden door datgene, wat de strenge methode der wiskunde op vorming en gebruik van het oordeel kan uitoefenen.„

Zonderling komen ons, waar in het verslag van het gedrag der *studenten* melding gemaakt wordt, een paar zinsneden voor: Uit *Utrecht* wordt gezegd door de faculteit der regtsgeleerdheid, „dat het aanhoudend deel„nemen der jongelieden aan vermakelijkheden van allerlei „aard, op hunne studiën een zeer nadeeligen invloed „uitoefent„; terwijl te *Groningen* de herfstkermis, die tegelijk inviel „met den aanvang der studiën en nu is „afgeschaft, eene groote afleiding schijnt te zijn ge„weest voor pas aankomende studenten„. Het kan toch niet in de bedoeling der Regering liggen, om door de overneming dezer zinsneden het Leidsch studentenkorps aan de Natie voor te stellen als zonder vlek of rimpel of als eene Puriteinsche vereeniging?

De Nederlander deelt den inhoud mede van een adres, door eenige kiesbevoegden te Amsterdam aan Z. M. verzonden, waarbij wordt verzocht eene wetsvoordragt aan de Staten-Generaal aan te bieden „tot wijziging van art. 2, 6de alinea der kieswet, opdat voortaan niet de aanslag, maar de betaling van de aangeslagen belasting kiesbevoegdheid geve; en vervolgens tot verandering der tabellen, gevoegd bij art. 1 der kieswet, opdat door eene verhooging der bij die tabellen uitgetrokken som, kiesbevoegdheid verleend worde aan die Nederlanders, welke in den regel geacht kunnen worden, zelfstandig van hunne kiesbevoegdheid te zullen gebruik maken.„

Over de *strekking* van dit verzoek zal zich niemand verwonderen; omdat in den laatsten tijd de meest reactionnaire bedoelingen worden bemanteld met betuigingen, gelijk wij bij den aanhef van dat adres aantreffen. „Liefde tot ons dierbaar Vaderland en innige gehechtheid aan het Huis van Oranje, aan hetwelk Nederland zooveel is verpligt;„ waren de drijfveren tot de indiening van dat adres.

Wij hebben ons evenwel verbaasd over de *gronden*, waarop dat verzoek berust; omdat de feiten, die ten grondslag worden gelegd, den toets van een onpartijdig onderzoek niet kunnen doorstaan en wij voor het tegendeel, dat hier en daar beweerd wordt, niet slechts innig overtuigd zijn, maar zelfs afdoende bewijzen kunnen leveren.

Men schermt met een feit, dat te Nijmegen plaats vond, alsof eene dergelijke handeling elders, bij velen, overal was nagevolgd. Men mogt verwachten, dat men niet één geïsoleerd feit had genomen voor eene doorgaande handelwijs en alzoo op de Natie geworpen had een blaam van oneerlijkheid en bedrog; maar dat feit van Nijmegen had aangevuld op eene *christelijk historische* wijze. Men zal toch niet, omdat de meeste misdrijven te Amsterdam aan misbruik van sterken drank worden toegeschreven, de ingezetenen van Amsterdam het predikaat van dronkaard willen toekennen.

Maar als het waar was, wat in dat adres wordt beweerd, dat namelijk, „misbruik van dit voorschrift der wet gemaakt wordt,„ door personen „op wier aanslag men vooraf berekenen kon, dat geene betaling zou kunnen volgen,„ dan moesten de gevolgen daarvan zich gevoelig openbaren in de opbrengst der belasting op de patenten, maar vooral in het beloop der oninbare posten. Uit officiële stukken blijkt juist het tegendeel.

De Regering heeft voor 1851 de opbrengst van dat middel geraamd op . . . . *f* 2,617,600
en voor 1854 op . . . . *f* 2,585.600

Zie Staatsblad 1850 en 1854 Nos. 114 en 192.

Er heeft dus vermindering van aanslag en geene vermeerdering plaats gehad.

De ontheffingen werden over 1851 geraamd op . . . . *f* 117,760
en over 1855 op . . . . " 115.200

In het eerste jaar bedroegen zij dus 4,498 pCt.; en voor het laatste jaar 4,455 pCt.; — ook hier blijkt, dat de aanslagen zonder opgevolgde betaling niet zijn vermeerderd.

Er is dus geen de minste grond om te vreezen, dat onder de voortdurende werking van art. 2 der kieswet de geheele keuze der vertegenwoordiging op het onverwachts gebragt kan worden in handen, waarin zij niet mag overgaan.

Wij hebben nu *het meest* in het adres ontwikkeld bezwaar van nabij beschouwd en gelooven, dat aan

de ongegrondheid daarvan door niemand zal worden betwijfeld. Maar nu het andere bezwaar; *de lage census?*

Men leest, tot ondersteuning van dat bezwaar, in het adres niets meer en niets minder dan dat in niet minder dan 423 gemeenten de betaling van slechts *f* 20 in 's Rijks directe belastingen — in 80 andere gemeenten de opbrengst van slechts *f* 24, en in 467 gemeenten de belasting van *f* 82 het regt tot het kiezen van de leden der Tweede Kamer.

Die aanhaling schijnt op zich zelve voldoende, om het verzoek te regtvaardigen, »dat door eene verhoo-»ging der, bij die tabellen uitgetrokken som, kiesbe-»voegdheid verleend worde aan die Nederlanders, die »in den regel geacht kunnen worden, zelfstandig van »hunne kiesbevoegdheid te zullen gebruik maken!»

Men kan uit zulk een onzamenhangend verzoek allerlei gevolgtrekkingen maken, die niet zouden uitloopen tot lof van de Natie, die de leden der Tweede Kamer verkoos; van hen, die verkozen werden, en van den Koning, die nog door het jongste besluit tot ontbinding der toenmalige Tweede Kamer, een doorslaand blijk van vertrouwen gaf op de doeltreffende werking der kieswet.

Maar die bloote aanhaling geeft op zich zelve reeds aanleiding tot het vermoeden, dat het den adressanten aan afdoende gronden tot staving van hun bezwaar, ten eenenmale ontbrak, en zij zich niet hebben durven wagen op het practisch gebied, om, al was het door het voorbeeld van ééne enkele gemeente, het bewijs te leveren, dat eene verhoogde census waarborg zou geven voor zelfstandigheid der keuze.

Zijn er niet ontelbare voorbeelden op te noemen van onbegrijpelijke dwaasheden, waarmede de slagtoffers der April-beweging zijn bevangen geraakt? Was, in dien tijd, niet menig beschaafd en gemoedelijk kiezer het bloote werktuig in de hand van hen, die slechts naar de voldoening hunner eer- en heerschzucht streefden? 't Is niet in eenen lagen census gelegen, dat menigeen wordt medegesleept tegen zijn wil; zoo men maar de godsdienst in het spel kan brengen om de hartstogten te bewegen, wordt de wil *nevens* de stembus gelegd, en de offergave aan godsdienstige onverdraagzaamheid *daarin* geworpen.

Wij durven zelfs wel een stap verder gaan. De bepaling van den bestaanden census is niet willekeurig geschied; maar ten gevolge van een voorafgegaan overleg van Commissiën der Gedeputeerde Staten in de verschillende provinciën.

En als men nu eens let op de klagten, die er worden aangeheven, dat over het algemeen ten platten lande zoo weinig worden getroffen door de patentwet, en hoe velen buiten het bereik der wet op het personeel vallen, dan zal door niemand, die met den waren toestand bekend is, kunnen worden ontkend, dat, zoo betaling van accijnsen tot maatstaf van den census strekte, vele aanzienlijken zouden worden uitgesloten; maar juist omdat de verhouding tusschen directe belastingen en accijnsen zoo ongunstig is, de census bij de grondwet bepaald, die verhouding moet in acht nemen. Men zou zich daarvan het best kunnen overtuigen, zoo men in de kiesdistricten, waar bijv. de census van *f* 20 bestaat, onderzocht welke klasse van ingezetenen werden uitgesloten bij eene verhooging van den census tot *f* 25. Wij aarzelen niet te beweren, dat nu nog menigeen de kiesbevoegdheid mist, wien men geene zelfstandigheid van keuze zou kunnen ontzeggen.

Alleen dan zou er welligt sprake kunnen zijn tot verhooging van den census, wanneer eene betere verhouding tot stand kwam tusschen de heffing van directe en indirecte belastingen, of bij eene wijziging in de thans geheven wordende grondbelasting, personele belasting of het patentregt.

Het is niet bekend van welke staatkundige rigting dat adres is uitgegaan; maar het schijnt ons toe, dat anti-revolutie en reactie *hier* de handen ineengestrengeld hebben.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Reeds gister hebben wij medegedeeld, dat de Czar Alexander de volmagt aan Prins Gortschakoff verleend, vernieuwd heeft. Dit feit is niet van belang ontbloot. Daaruit blijkt, dat de nieuwe Czar gezind is, om op de bekende vredesvoorwaarden te onderhandelen. Het was wel te verwachten, dat de eerste handeling des Keizers niet zou zijn, om terug te trekken de concessien, door zijn vader, met het oog op den vrede, gedaan; maar hij heeft aan die bevestiging zeer veel spoed bijgezet, zoodat de conferentiën niet vertraagd zullen worden, gelijk aanvankelijk verwacht werd.

Wat de waarschijnlijke uitkomsten dier onderhandelingen zullen zijn, daaromtrent zijn alle mogelijke onderstellingen te maken, gelijk dan ook door de dagbladen gedaan wordt. Het is naauwelijks voor te stellen, wat al geruchten eergisteren te Parijs in omloop waren. Men sprak van een opstand in Rusland, door de oorlogspartij aangevuurd; van de troonsbeklimming van den Grootvorst Konstantijn, in plaats van den wettigen erfgenaam der Kroon. Maar, inderdaad, wij gelooven, dat het niet noodig is meer dergelijke ongerijmde geruchten, welke in omloop zijn, mede te deelen.

Wat beter dan al deze geruchten de daling, welke ter Parijsche beurze heeft plaats gehad, verklaart, is de staat der onderhandelingen met Pruissen wegens het sluiten van een speciaal verdrag. Voorzeker is men tot geene overeenstemming geraakt; die zaken gaan zeer langzaam of in het geheel niet voort.

Volgens eene depêche uit Warschau, dd. 5 dezer, had de Czar Nicolaas, Prins Mentchikoff uit de Krim teruggeroepen en het opperbevel aan den generaal Osten-Sacken toevertrouwd. De generaal Rüdiger is naar Petersburg ontboden.

De baron von Wedell is naar Parijs teruggekeerd. Hij heeft nieuwe instructien ontvangen, die, naar men verzekert, gunstig zijn voor het sluiten van het tractaat.

De Grootvorst Konstantijn heeft den eed van getrouwheid aan Z. M. den Keizer afgelegd. Gedurende die plegtigheid heerschte er veel geestdrift.

Men weet, dat de kolonel von Oldberg, adjudant van den generaal Wedell, zich naar Berlijn begeven heeft, om daar het door den heer Drouyn de Lhuis gemaakt ontwerp mede te deelen. De kolonel heeft te Parijs medegebragt niet de adhaesie van het Pruissische gouvernement aan dit ontwerp, maar een tegen-ontwerp, waarin o. a. zou verlangd worden de wijziging van het Momento van 7 Januarij, welke de vier waarborgen uit het oogpunt der Westersche mogendheden uitlegt.

Wat de reis van Keizer Napoleon naar de Krim betreft, daaromtrent bestaat bij voortduring twijfel en onzekerheid. De onderstelling, dat de dood van Keizer Nicolaas in dit plan eenige verandering zou brengen, was gister minder algemeen. Alle voorbereidselen tot het vertrek des Keizers worden op denzelfden voet voortgezet. Eene depêche uit Marseille meldde zelfs dat men voortgaat met troepen naar de Krim in te schepen, en dat met de Euphrate zelfs eene volledige drukkerij wordt overgebragt.

Met de *Pharamond* zijn berigten uit Konstantinopel aangebragt, die tot 22 Februarij loopen. Zij melden dat de scheepvaart langs den Donau hersteld is. Tachtig Oostenrijksche schepen laden granen. Het *Journal de Constantinople* zegt, dat Omer-Pacha, zoodra het fraaije weder teruggekeerd zal zijn, eene aanvallende houding tegenover de Russen zal aannemen.

Eene depêche uit Weenen aan de *Times* gerigt, spreekt van een aanval, welke de Russen tegen Balaklava zouden hebben ondernomen; maar zij spreekt er op zoo onbestemde wijze van, dat men alle regt heeft om dit berigt als ongegrond te beschouwen.

De Fransche bladen zijn bij voortduring zeer spaarzaam in het leveren van beschouwingen omtrent Keizer Nicolaas en de gevolgen, welke zijn dood op den toestand van Europa kan uitoefenen.

De *Presse* wil zijne beoordeeling opschorten, tot dat de eerste indruk van het oogenblik uitgewischt zij.

De Engelsche bladen, daarentegen, gaan voort met het leveren van artikelen, die weinig blijken van bezadigdheid geven. Zij beoordeelen Keizer Nicolaas niet, maar maken het proces op van den tegenwoordigen vijand van Groot-Brittanie.

Het Fransch Wetgevend Ligchaam heeft dezer dagen slechts zeer onbeduidende zittingen gehouden; maar het heeft in zijne afdeelingen het onderzoek der begrooting aangevangen.

De jongste berigten uit Tessin melden, dat de laatste besluiten van den grooten raad in alle deelen van het kanton een goeden indruk gemaakt hebben en dat de rust niet meer verstoord is. De Spaansche Cortes hebben aan den heer Salamanca de exploitatie van den spoorweg van Almanza toegestaan.

Men noteert de 3 pCt. binnenl. schuld 33,50 en de 1 pCt. 19,15.

De stoomboot *Black Warior* is te New-Orleans aangekomen, zij had Havana den 15den Februarij verlaten. Men was aldaar zeer ongerust en onderscheidene arrestatien hebben er plaats gehad. Men noemde onder de personen, die gearresteerd zijn den gouverneur van Montanran van Puerto Principe en van Trinidad als ook den secretaris van generaal Concha en den directeur van den spoorweg van Cardenan.

De generaal Concha heeft eene proclamatie uitgevaardigd met het doel om de bevolking tegen insurrectionele bewegingen te waarschuwen. Het geheele eiland was in staat van beleg gesteld; en men vormde er compagnien vrijwilligers.

Naar Porto-Rico is eene aanvraag om versterking van troepen gezonden, en eene militaire commissie is ingesteld voor het Oostelijk gedeelte van het eiland.

In België is men er nog niet in geslaagd om een nieuw Ministerie zamen te stellen. Men verzekert, dat de heer Delfosse, president van de kamer van volksvertegenwoordigers, thans te Luik, te Brussel ontboden is en bij den Koning ten gehoore zal ontvangen worden.

De senaat heeft eergisteren de discussie over de artikels der begrooting van binnenlandsche zaken gesloten, welk hoofdstuk met algemeene stemmen van al de aanwezige leden werd aangenomen, en zonder dat een woordenstrijd van wezenlijk belang deze zitting kenmerkte.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN WOENSDAG, 7 MAART.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslaging over het wetsontwerp *tot regeling en beperking der uitoefening van het regt van Vereeniging en Vergadering*, en we[l] in de eerste plaats, over art. 7 en het, daarop door de[n] heer VAN DER LINDEN voorgestelde amendement, dat [ten] strekking heeft, om de woorden *»algemeen belang»* te doen vervangen door de grondwettige woorden *»in 't belan[g] der openbare orde.»*

De heer MACKAIJ is van meening, dat *»algemeen belang»* een stap verder gaat dan de Grondwet, die slechts va[n] *»openbare orde»* spreekt. Met het oog op ondernemingen van onderwijs, industrie als anderzins is Spr. beducht voo[r] de bepaling *»algemeen belang»*, die door elken afwisselen[den] Minister naar zijne zienswijze kan beoordeeld worden.

De heer DE KEMPENAER verdedigt de bepaling der voor-dragt: *»algemeen belang.»* Hij meent, dat van 't oogen-blik, dat het zedelijk ligchaam optreelt als *persona civili[s]* de wetgever geheel vrij is, om daaraan voorwaarden te verbinden onafhankelijk van 't geen de Grondwet voorschrijft omtrent de uitoefening van het regt zelf. Nu art. 5 doo[r] de Kamer was aangenomen, moest men ook de onderschei-ding toegeven, die de Min. omtrent de bepaling der woor[den] den *»algemeen belang»* heeft gemaakt.

De heer ELOUT is van eene tegenovergestelde meening. Nam men 't art. der Reg. aan, de geheele uitoefening va[n] 't regt van vereeniging zou voortaan afhangen geheel va[n] de individuele meening eens Min.; men zou eene gedu-rige willekeur tot wet verheffen. Doch ook de woorden *»openbare orde»* schijnen hem niet genoeg toe; hij wenscht veel liever de woorden van art. 37 van het wetboek va[n] Koophandel in 't ontwerp te zien opgenomen.

De heer THORBECKE geeft de voorkeur aan de bewoor-dingen: *»openbare orde.»* Dat is meer een regtskundig begrip dan de uitdrukking *»algemeen belang.»* Het geld[t] hier regten van bijzondere personen. Het geval staat oo[k] niet gelijk met de vernietiging van besluiten van ge-meente-raden of andere collegien door den Koning, op gronden van strijd met het algemeen belang; want hie[r] kan de *erkenning* geweigerd worden op gronden ontleen[d] aan het algemeen belang, terwijl de bevoegdheid van den Koning om besluiten van de gemeenteraden te vernietigen moet zijn op grond van *strijd* met het algemeen belang.

In antwoord op den heer de Kempenaer, moet Spr. opmer-ken, dat als alles aan willekeur moet worden overgelaten men dan het doel van art. 10 miskent, of dat men daa[r] de uitoefening van het regt van vereeniging belemmert.

Het is eene reactie niet alleen tegen art. 1690 B. W. maar ook tegen de echte liberale beteekenis van art. 1[0] der Grondwet. Hij wil de erkenning van zedelijke ligcha-men, tengevolge van door de wet gestelde beginselen, voo[r] zoover het vereenigingen betreft, die niet als verbodene zij[n] gequalificeerd; en hij wil *weigering* van erkenning, als e[r] strijd is met de openbare orde. Hij schaart zich aan [de] zijde van het amend.

De heer ELOUT stelt een nieuw amendement voor, vol-gens hetwelk de eerste al. van art. 7 aldus zou luiden: »De erkenning wordt door ons alleen geweigerd op gro[n]-»den van strijd tegen de openbare orde, de wetten en »goede zeden.»

De heer VAN DER LINDEN antwoordt, dat de Voorzitter de heer Elout had moeten weten hoe zij het sub amend. be-schouwd willen hebben. Hij licht nu nader toe waarom hij zijn amend. heeft voorsteld: 1o. om te blijven in den ge[est] van art. 2 van het ontwerp van den Min. van Justitie van 1849. Hij geeft een overzigt van de destijds gewi[s]-selde stukken. Oorspronkelijk heeft de Minister toen [niet] meer gewild, zoo als de woorden: goede zeden, algemeen belang enz.; maar na het voorlopig verslag, heeft de Min. gezegd, dat hij aan de woorden: openbare orde, genoeg had, en hij stelde toen zelf voor, hetgeen Spr. nu bij amend. voordraagt. In de 2de plaats merkt Spr. op, dat bij art. 37 van het Wetboek van Koophandel voor de ano-nieme societeiten, niet eens gevorderd wordt, wat de Mi-nister voor de zedelijke ligchamen wil hebben.

Waarom moeten nu hier de zedelijke ligchamen aan sterker banden gebonden worden dan de anonieme societeiten? Voor den Minister was er ook geen bezwaar in gelegen om ook de anonieme societeiten onder de wet te brengen, want hij heeft in zijne eerste rede gezegd, dat hij bij de wet alle bepalingen omtrent de zedelijke ligchamen en zou kon wijzigen. In zulk eene potpourie van wetgeving kan de Minister ook verder kunnen gaan; maar nu bepaalt hij zich alleen tot de zedelijke ligchamen. In de 3de plaats vraagt hij van waar nu die tegenstand komt tegen het gebruik der grondwettige woorden; van waar die zucht om nog meer reactionnair te zijn dan in 1849; waarom is men èn tegen hetgeen vóór 1848 bestond, èn tegen het burgerlijk regt, èn tegen de vrijheid, en waarom wil men alles aan willekeur overlaten.

De Minister blijft palstaan bij de zedelijke ligchamen, maar bij een ander punt blijft de Minister niet pal staan. In 1849 zeide hij genoeg te hebben aan de uitdrukking openbare orde. Waarom is dit nu niet het geval? Waarom bestaat er nu behoefte om die uitdrukking te veranderen? De heer Mackaij heeft op verschillende voorbeelden gewezen, spr. voegt er deze bij: de stichting namelijk van eene Hoogeschool te Kampen. Men zou niet kunnen zeggen dat dit strijdig is met de *openbare orde*; maar men zou kunnen zeggen, dat het strijdig is met het *algemeen belang*. Ten aanzien van het sub-amend. van den heer Elout die de 1e al. aldus wil lezen: »De erkenning wordt door Ons alleen geweigerd op gronden van strijd met de openbare orde, de wetten en de goede zeden,» vraagt hij waarom dit noodig is. Hetgeen met de goede zeden strijdt is *per se* tegen de openbare orde. Het amend. van den heer Elout zegt met meer woorden hetzelfde als sprekers amendement.

De heer VAN GOLTSTEIN vreest, dat het gevolg van 't amendement des heeren v. d. Linden zou zijn, dat dan alle ondernemingen moeten worden toegelaten, met uitzondering alleen van die, welke strijdig zijn met de openbare orde. De aanvang van dit amendement zou zijn eene reactie tegen het beginsel, door de Kamer bij art. 5 aangenomen. Bij de aanneming van de voordragt der Regering vreest hij niet voor de willekeur des Ministers; want deze is een verantwoordelijk persoon.

De heer ELOUT verdedigt zijn amendement nog nader, waarna de Minister van Justitie over het onderwerp spreekt. De Minister meent, dat hij niets in de wet heeft geschreven wat in strijd is met de Grondwet; maar de bepaling van art. 7 strekt alleen tot voorwaarde, waaronder de erkenning om als regtspersoon op te treden mag worden geweigerd. Wat zijne voordragt in 1849 betreft, hij kan er niet over spreken; want dan zou hij dezelve in haar geheel verband moeten beschouwen. Intusschen is hij bereid eene betere redactie aan te nemen, zoo die gevonden kan worden. De Minister gelooft dan ook, dat het amendement van den heer Elout dit doel bereikt; ofschoon hij volhoudt, dat zijne eigene redactie den Minister genoeg aan banden legt.

De heer DE BRAUW acht het onmogelijk, dat het amendement van den Hr. van der Linden worde aangenomen, wanneer men het in verband beschouwt tot art. 2 van 't ontwerp, waar reeds bepaald wordt dat elke vereeniging verboden is, die in strijd is met de openbare orde. Waarom dit nu weder in art. 7 herhaald? Eene vereeniging die niet bestaat kan immers niet aanvragen de bevoegdheid van regtspersoon? 't Amend. beteekende dus niets of veel meer dan men denkt. Spr. gelooft dat men de wet, rekenende van art. 5 af, miskent; het hoofddoel is *de doode hand* tegen te gaan, niet te vernietigen maar te beperken en te weeren voor de toekomst. Het hoofddoel is dat hier te lande niet gevestigd kunnen worde wat men in andere landen tracht uit te rooijen. Derhalve moet het besluit tot erkenning of tot weigering ontleend worden niet aan gronden van openbare orde, maar van staats- en algemeen belang. Wel erkent hij, dat men den Min. zou geven eene zekere descretionnaire magt, indien de redactie de voordragt werd aangenomen; maar uit hoofde van de verantwoordelijkheid des Ministers acht Spr. dit bezwaar minder van gewigt. — Spr. verklaart zich ten slotte mede evenzeer tegen het amend. van den heer Elout.

De heer VAN DER LINDEN verdedigt op nieuw zijn amendement tegen de daartegen ingebragte bezwaren.

De heer THORBECKE beantwoordt den heer de Brauw, die een ander schrikbeeld dan de Min. tegen zedelijke ligchamen heeft. Dat van den Min., ofschoon Spr. het bestrijdt, is oneindig meer regtskundig dan dat van den heer de Brauw. Dat lid zelde, dat het hoofddoel van de wet is, de *doode hand* tegen te gaan. Hij vraagt echter, of iemand gelooven kan, dat die kan worden tegengegaan door eene erkenning, om als zedelijk ligchaam op te treden. De erkenning zal gevraagd worden voor dat men nog schatten heeft verzameld, of, als men ze heeft, zal men het niet in de statuten vermelden. Bovendien, als men het doel niet bereiken kan door zedelijke ligchamen, dan zal men het doen bij wijze van fundatie. Men denke nu over de doode hand, zoo als men wil, maar hoe kan men door deze wet de doode hand tegen gaan? Hoe bestaat er dus ooit grond voor het betoog van den heer de Brauw? Wijders betoogt hij, in verband tot art. 5, het onzamenhangende en stelsellooze dezer wet, ook blijkbaar uit de voorgestelde redactie.

De discussien gesloten zijnde, wordt het amend. van den heer ELOUT met 55 tegen 5 stemmen VERWORPEN.

Vóór de heeren van Rheede, Mackay, Elout, Wintgens en van Lijnden.

Het amend. van den heer V. D. LINDEN wordt met 33 tegen 27 stemmen VERWORPEN.

Vóór de heeren: de Poorter v. Rheede, Ten Cate, Dommer, Dullert, Meeussen, Huguenin, Mackay, Storm, Luyben, v. d. Linden, Beens, Westerhoff, Thorbecke, v. Eck, Bots, Strens, Jespers, Hengst, Elout, Meijlink, v. Hoëvell, v. d. Veen, Hugenholtz, v. Lijnden, Sloet en Hoijnck.

Art. 7 wordt daarna aangenomen.

De heer STORM vraagt het woord voor eene motie van orde. Vele leden zijn verhinderd, wegens den staat der rivieren, in hunne ambtsbezigheden, tegenwoordig te zijn bij deze beraadslagingen. Groote calamiteiten teisteren op dit oogenblik het land; het hoofd van den Staat zelf is gesneld ter plaatse van het gevaar, en daarom stelt hij voor om de verdere discussien over dit gewigtige onderwerp te verdagen tot nader, als wanneer de gemoederen meer bedaard zullen zijn, om deze gewigtige wet met behoorlijke [illegible]gezetheid na te gaan.

De heer VAN GOLTSTEIN ziet in de rampen, die het vaderland thans treffen, geen reden om de beraadslagingen der Kamer te verdagen.

De heer VAN RAPPARD is het onbegrijpelijk, hoe men zoodanig voorstel kan doen, nu de discussien zoo ver zijn gevorderd. Zal men door 't uitstel ongedaan maken, wat besloten is; ja of neen? Zal men nu toelaten dat de afwezige leden stemmen over eene wet, waarvan zij het vóór en tegen niet hebben gehoord?

De heer V. HOËVELL vindt het laatste argument ongegrond. Die afwezige leden zullen *lezen* wat er gesproken is, en dus met evenveel oordeel kunnen medestemmen.

De motie van orde wordt met 38 tegen 19 stemmen VERWORPEN.

Vóór de heeren: van Bosse, Sloet, de Poorter, Dommer, Dullert, Meeussen, Huguenin, Storm, Luyben, van der Linden, Beens, Thorbecke, van Eck, Bots, Strens, [illegible], Hengst, Meijlink en van Hoëvell.

Art. 8 wordt aangenomen.

Bij art. 9 vraagt de heer VAN DER LINDEN 1o. of de laatste al. van 't art. niet zal behooren te vervallen; 2o. of niet behoort bepaald te worden, onder welke omstandigheden de afwijking van statuten de vervallen-verklaring der regtspersoonlijkheid kan na zich slepen; immers blijkens al. 1 van art. 9 worden noch opzet, noch verzuim, noch verjaringstermijnen in aanmerking genomen; 3o. waarom niet voorgeschreven is de publicatie van de erkenning; immers is dit van algemeen belang. Zoo ook zou moeten worden voorgeschreven de publicatie van de intrekking der regtspersoonlijkheid? 4o. of niet in de 1ste al. het woord »*bevoegdheid*« moet veranderd worden in »*pligt*«; immers het openb. mininisterie moet niet *bevoegd*, maar *verpligt* zijn om te vervolgen bij de wetenschap dat er strijdig met de wet is gehandeld? 5o. of men bij den regter kan doen vernietigen, wat door de wet is vastgesteld, en op die wijze de wet als 't ware ter zijde stellen.

De MIN. VAN JUSTITIE beantwoordt de verschillende ter sprake gebragte punten. Hij erkent voorts, dat hier geen termijn van verjaring gesteld is; maar hier gelden de gewone termijnen van het B. W. De *instelling* zal steeds gepubliceerd zijn; want zij geschiedt bij Wet of Besluit; de *opheffing* geschiedt tengevolge van een, in 't openbaar uitgesproken vonnis; de Min. ziet er echter geen bezwaar in, om eene bepaling tot publicatie in de wet op te nemen. Eene bijzondere procesorde behoefde hier niet te worden voorgeschreven; de Min. gelooft voorts niet, dat het openbaar Ministerie moet *verpligt* worden om iedere afwijking te vervolgen; aan het openb. Min. moet het oordeel overgelaten worden, of er al dan niet termen tot vervolging zijn. Eindelijk zegt de Min., dat de regter alleen te beoordeelen heeft en moet, of voldaan is aan hetgeen de wetgevende magt heeft vastgesteld.

De heer V. D. LINDEN beantwoordt den Minister op alle punten. De heer V. RAPPARD verdedigt de zienswijze des Ministers; de heer V. GOLTSTEIN ondersteunt de meening van den heer v. d. Linden, voor zoover die de publiciteit betreft ofschoon hij van die publiciteit waarborg genoeg ziet in de belofte des Ministers. De heer THORBECKE kan in die belofte geen genoegzame waarborg vinden, en wenscht dus de verpligting tot publiciteit in de wet te zien geformuleerd. De heer GODEFROI verlangt, dat de Min. van Justitie de verbetering omtrent de publicatie in de wet brenge, voor zoover de *instelling* van vereenigingen betreft; voor de *vervallenverklaring* acht Spr. het minder noodig, omdat zulks bij een openbaar vonnis geschiedt.

De MIN. VAN JUSTITIE stelt, ten gevolge van de gehouden discussie, nu een nieuw art. 9 voor van den volgenden inhoud: »De goedgekeurde statuten en de wijzigingen, »daarin gebragt, worden door de *Nederl. Staats-Courant* »openbaar gemaakt.« Voorts zou art. 9 art. 10 worden enz.

De MIN. wijzigt dadelijk het art. aldus: »De goedge»keurde statuten evenzeer als de wijzigingen« en verder als vroeger.

De heer VAN RAPPARD heeft eene zeer kleine bedenking en wenscht, even als in art. 8, ook te lezen in art. 9, »*wijzigingen* of *veranderingen*.« — De heer THORBECKE verlangde de vergadering voor eenige minuten te doen schorsen, ten einde men het nieuwe voorgestelde art. kunne overwegen.

Dien overeenkomstig wordt besloten.

Na afloop van de vijf minuten draagt *de Minister van Justitie* weder een nieuw art. voor, aldus luidende:

» De goedgekeurde statuten en iedere wijziging of ver»andering, daarin nader gebragt worden door de *Nederl.* » *St. Ct.* openbaar gemaakt. «

De heer THORBECKE stelt voor te lezen: « De goedge» keurde statuten, wijzigingen of veranderingen, worden » door de *Staats Courant* openbaar gemaakt. «

De MIN. V. JUST. ziet geen reden voor het amendement van den heer THORBECKE, dat evenwel met 54 tegen 6 stemmen AANGENOMEN wordt.

Art. 9 wordt aangenomen, zoomede art. 10, 11 en 12.

Bij art. 13 vraagt de heer VAN BOSSE of de misbruiken, die burgerlijke vennootschappen of buitenlandsche hier te lande kunnen plegen, nu zullen kunnen geweerd worden? Tot nu toe is de Regering tegen die misbruiken ongewapend. Bovendien hebben de buitenlandsche maatschappijen hier te lande voordeelen boven de binnenlandsche. Uit een en ander neemt Spr. aanleiding te vragen, of men nu nadere aanvulling mag te gemoet zien van het B. W. en dat van Koophandel? — De MIN. V. JUST. antwoordt, dat tegen grove misbruiken alleen de strafwet waarborg geven kan.

Art. 13 wordt aangenomen.

Bij art. 14 vraagt de heer THORBECKE ten eerste of de vereenigingen, in vroegeren tijd tot stand gekomen, moeten beoordeeld worden naar de wetten van hun tijd van oprigting, dan wel of niet allen behooren te zijn onderworpen aan de algemeene wet, het B. Wetboek.

Ten tweede of de bestaande vereenigingen, onder het B. W. tot stand gekomen, hare regten steeds voortzetten ook onder deze nieuwe wet? — De heer V. LENNEP maakt eene *letterkundige* opmerking tegen *de taal* van het art.; hij wenscht »*daargesteld*« te zien veranderen in »*opgerigt*«. Maar Spr. vraagt, als de vereeniging niet is *opgerigt* hier te lande, maar alleen hier hare vertakkingen heeft, naar welke wetten zij dan zullen worden bestuurd?

Ook de heer GODEFROI had bezwaar tegen het art. — De *Minister van Justitie* meent dat art. 14 bepaalt wat regt en billijk is, namelijk dat elke verbindtenis beoordeeld moet worden naar de wet, waaronder zij is aangegaan, en verdedigt de voordragt uit dit oogpunt. De Min. neemt overigens de wijziging van den heer van Lennep over. — Art. 14 wordt aangenomen.

De Vergadering gaat daarna tot morgen ochtend 11 ure uiteen.

's Gravenhage, 7 Maart.

Z. M. heeft benoemd tot plaatsvervanger van den kantonregter te Almelo Mr. A. Brouwer, advocaat aldaar, en aan den notaris G. H. Saveur vergund zijn standplaats Ubach over Worms over te brengen naar Amby.

Z. M. heeft aan den heer S. Besanger eervol ontslag verleend als adjunct-commies bij het Ministerie van Finantien, behoudens aanspraak op pensioen; en is benoemd tot adjunct-commies bij het Min. van Fin., den heer F. B. Haffert; voorts aan den gewezen commies bij het Depart. van Marine, J. B. M. Malherbe, onder intrekking van het vroeger aan hem toegelegde wachtgeld, uit hoofde van langdurige dienst, een pensioen verleend van *f* 1120 's jaars.

---

* De commissie uit het bestuur der vereeniging: « tot bevordering van ambachten onder de Israëlieten, te 's Gravenhage », onder bescherming van Z. M. den Koning, heeft ter algemeene kennisse gebragt, dat de tentoonstelling van voorwerpen van de weldadigheids-loterij, ten behoeve der vereeniging, zal zijn geopend van Zondag, den 11, tot en met Zondag, den 25 Maart, met uitzondering van den Zaturdag, in het lokaal der Teeken-Academie, van 's morgens 10 tot 's namiddags 4 ure, tegen betaling van 25 cents, ten behoeve der vereeniging. Tot deze loterij zijn, behalve prachtige geschenken door de Vorstelijke familie, ook belangrijke voorwerpen bijgedragen, vervaardigd door kweekelingen van het Doofstommen-Instituut te Groningen, kweekelingen van het Blinden-Instituut te Amsterdam, weezen van de R. Kath. gemeente en weezen van de Israëlitische gemeente alhier, alsmede door leerlingen der ambachten-vereeniging.

---

* Door Ds. J. Moll Jbzn. is ontvangen van Z. B., eene som van *f* 200, om de beloofde *f* 1000 voltallig te maken tot den bouw van de nieuwe kerk voor de Hervormde gemeente alhier.

---

* Aanstaanden Vrijdag zal in den Kon. Holl. Schouwburg alhier, eene buitengewone en eenige voorstelling plaats hebben van den wereldberoemden Afrikaanschen treurspelspeler, den heer Ira Aldridge, genaamd de Neger-acteur, met medewerking der artisten van het nieuwe Hoogduitsche theater van Amsterdam. Bij die gelegenheid zal worden opgevoerd Othello, de Moor van Venetie, treurspel in vijf bedrijven, naar het Engelsch, van Shakespeare, door Schlegel en Tieck. De rol van Othello zal door den heer Ira Aldridge vervuld worden.

---

* De gemeenteraad van Oud- en Nieuw Herkingen heeft besloten, om te beginnen met het jaar 1855, te houden eene kermis, aanvangende den laatsten Donderdag voor St. Jan, en eindigende den daarop volgenden Zaturdag.

De Koning van Saksen heeft aan den heer Meijerbeer ter gelegenheid der opvoering te Dresden van zijne opera *de Noordster* het kommandeurskruis geschonken van de Koninklijke orde van Albert.

Volgens opgave van het Min. van Finantien, is aan de verschillende kantoren van 's Rijks accijnsen over de maand Februarij jl. ontvangen aan suiker-accijns, in hoofdsom, opcenten en collectief zegel, een bedrag van 65.080.78½.

Eergister in den laten avond is alhier het berigt ontvangen dat in den Zuider-Waaldijk onder Dreumel, aan den afweg naar Heerewaarden, eene verschrikkelijke doorbraak is ontstaan. De aan den dijk aldaar staande huizen zijn alle in den vloed verzwonden, terwijl de huizen aan den Ouden Maasdijk alle zijn ingestort.

Omstreeks ter zelfder tijd zijn op den Grebbendijk een weinig beneden Wageningen drie gaten in de noodkade gevallen, hetgeen eene doorbraak in den dijk ten gevolge heeft gehad.

Gisteren morgen vroeg is het berigt ontvangen dat in den afgeloopen nacht de Broekdijk van Arnhem naar Westervoort, boven het Malburgsche veer, op twee plaatsen is doorgebroken, waardoor de stad Arnhem met eene inundatie bedreigd wordt. Op den oostelijken stadssingel was men met kracht bezig aan het zetten van noodkeeringen.

Uit de verder in den loop van den dag ingekomen berigten ontleenen wij het volgende:

De dijk te Elden (tegenover Arnhem), die eergisteren avond op verscheidene plaatsen begon over te loopen, en die dus in gevaar verkeerde, schijnt tot nog toe behouden; de verzinking te Elden is althans, volgens berigt van heden morgen ten 8 ure, niet verergerd. De waterstand was aldaar 2.60 el onder noodpeil, met 21 duim val.

Te Vreeswijk was heden morgen ten half acht ure de waterstand 1.43 el onder nul met 72 duim val in de laatste 12 uren, en sedert gisteren was aldaar geen nadere beweging in het ijs waargenomen. Men scheen den toestand van den Noorder-Lekdijk als minder zorgelijk te beschouwen. Tusschen Ingen en Maurik liep het water gisteren middag, op eene lengte van een uur gaans, over den dijk, voor welks behoud men zeer beducht was; volgens een berigt uit Gorinchem van heden morgen ten 11 ure, was langs den Lek groote nood; te Eck en Wiel en te Culemborg was gevaar aanwezig, en men vermoedde te Gorinchem, dat aldaar eene doorbraak was gevallen.

Te Gorinchem teekende het water heden morgen ten 8 ure 1.49 O. N. P. en was in 24 uren 26 duim gewassen. Gister waren er twee geringe ijsbewegingen geweest.

Heden morgen zat het ijs weder vast; ook benedenwaarts. Het evengemelde berigt uit Gorinchem, van 11 ure dezen morgen, is, wat den toestand aldaar betreft, eenigermate geruststellend; aan de Waalzijde scheen het gevaar geweken; bovenwaarts werd algemeene val van water waargenomen.

Te Arnhem stond het water heden middag ten 12 ure op 19 duim onder noodpeil; het was vallende met weinig drijfijs.

De berigten van den IJssel houden in, dat te Deventer het ijs gisteren is opgebroken, bij een waterstand van 6.08 el; te Wijhe zat het toen nog vast, bij een waterstand van 3.97 el. Te Kampen en aan het Katerveer was het ijs heden morgen ten 8 ure nog vast, doch bespeurde men aan het laatste punt van tijd tot tijd eenige werking,

Uit 's Hertogenbosch meldt een telegrafisch berigt van heden voormiddag ten 11 ure, dat vele gedeelten der stad door het snel wassende water zijn ondergeloopen, en men aldaar vreesde voor doorbraken van dijken en voor het wegspoelen van bruggen. Door den aandrang van het water is een gedeelte van den dijk van Orthen bij het fort bezweken. Te Alem, waar, gelijk gisteren gemeld werd, eene doorbraak is gevallen, zijn de behoeftigen, wier huizen onbewoonbaar zijn, in de school opgenomen.

Te Keulen was de waterstand heden morgen 23 voet 6 duim; gisteren avond was de Rhijn te Coblenz nog wassende. Bij Bislich is de regter Rhijndijk reeds den 3den des avonds, bij eenen waterstand van 30 voet, doorgebroken.

Arnhem, 6 Maart. *Voormiddags 10 ure.* De dijkberigten zijn heden allertreurigst.

De doorbraak van den Bislichschen dijk veroorzaakt eene overstrooming van de Geldersche landstreek langs den IJssel.

Daarbij zijn nu gekomen een verschrikkelijke doorbraak in den Waaldijk bij Dreumel, eene doorbraak van den Grebbendijk bij Wageningen en eene doorbraak van den Westervoortschen Broekdijk. Wij deelen hieronder de korte berigten mede, die ons daarvan geworden zijn.

Te Dreumel is de breuk gevallen aan den afweg naar Heerewaarden. De huizen, daar aan den dijk gelegen, zijn allen door den vloed verzwolgen, en de huizen aan den Ouden Maasdijk storten allen in. De drang van den vloed, met de ijsmassa is op den Bandijk van de Maas gerigt, deze is ook reeds tusschen Alem en Maren doorgebroken, waardoor een groot gedeelte van de provincie Noord-brabant mede overstroomd wordt.

In den namiddag van gisteren, omstreeks 2½ uur is een gat gebroken in de noodkade op den Grebbendijk, 500 el boven het huis den Dove, en daarop is eene dijkbreuk gevolgd. Eene schuur en een gedeelte van het achterhuis van den logementhouder Rutgers aan den Grebbendijk is door den vloed en het ijs vernield. De Geldersche vallei boven den Slaperdijk wordt daardoor nu overstroomd, en heden morgen was de gemeente Veenendaal voor een groot gedeelte reeds door het vloedwater bereikt. De dorpskerk diende om de menschen in veiligheid te brengen, en men heeft niet gehoord, dat er menschenlevens te betreuren zijn, hoe ongewoon het verschijnsel van eene overstrooming en de voorzorgen daartegen in die streken ook mogen zijn.

De Broekdijk tusschen Arnhem en Westervoort, waarover de groote weg naar Duitschland loopt, is in den afgeloopen nacht boven het Malburgsche veer op twee plaatsen doorgebroken. De eene opening zal ongeveer 35 ellen lang, de andere, meer naar beneden, ongeveer 6 el lang zijn. Het rivierwater stroomt nu met een verval van 1¼ el den Broekpolder binnen. In het Oostelijk singel dezer stad worden de noodkeeringen verhoogd en versterkt om het doordringen van het vloedwater tegen te gaan.

's Middags 12 uur. De nadere berigten van de doorbraak te Dreumel zijn allertreurigst. De dijk aan het zoogenaamde verlaat te Dreumel, tusschen den rooi en de Dreumelsche sluis, liep ter hoogte van meer dan eene el over. Die hooge waterstand was het gevolg der ophooping van het ijs in de Waal tegenover Varik, en het verder afkomende water en ijs daar geen doortogt kunnende vinden, moest het een uitweg zoeken over de zoogenaamde Kustersweide tegenover het verlaat. Tegen het ijs in de Maas stuitende, liep het daar tot eene ongekende hoogte op. De overloop ging met zwaren ijsgang gepaard; het ijs stapelde zich hoog op, alle noodkeeringen werden weggestoken, en vergeefs was nu alle inspanning om den dijk te behouden, het beveiligingswerk moest gestaakt worden, en de dijk bezweek. — Het water stroomt nu met een ontzettend verval in den polder en door de opening.

's Namiddags een uur. Hoezeer men nog geen verlies van menschenlevens te Dreumel gehoord heeft, vreest men er echter sterk voor, daar hij voortduring eene groote massa ijs naar binnen stroomt en er geene mogelijkheid is om pogingen tot redding aan te wenden. Vele huizen zijn reeds weggestoken en veel vee is verdronken.

De heer Staatsraad Commissaris des Konings heeft zich reeds heden nacht naar Tiel begeven, om in de nabijheid van de plaats des onheils te kunnen komen.

Voor ongeveer een half uur heeft men, in eene zuidelijke rigting van hier, vijf kanonschoten meenen te hooren, die te Grave kunnen gedaan zijn. In dit geval zou het een sein wezen, dat ook de linker Maasdijk is doorgebroken, hetwelk het gevolg kan zijn van de opstuwing van het Maaswater door dat van de Waal.

Uiterst hagchelijk is de staat van zaken voor den Overbetuwschen Rijnbandijk geweest. Onder Elden, Driel, Heteren, Randwijk en Lakemond liep die bij den sterken aanwas van het water over. De dijk werd met inspanning van alle krachten door noodkeeringen verdedigd. Doch in den nacht van den 4den op den 5den dezer liepen op sommige plaatsen onder Randwijk en Heteren ook de noodkeeringen over. Doch men gaf daar den moed niet op, maar verdedigde die ook, en met het gelukkigst gevolg. In den vroegen morgen van den 5den ontstond aan de binnenzijde van den dijk te Elden eene verzakking. De voet des dijks werd door het heijen van palen bevestigd, en des avonds ongeveer 6 uur was men daar de verzinking en overloop volkomen meester.

De Betuwe mag zonder nieuwe ongevallen als gered beschouwd worden. (*Arnh. Ct.*)

✝ **Arnhem**, 6 Maart. De stand der rivier is, sedert gisteren, eenigzins vallende. Die val echter is waarschijnlijk veroorzaakt uithoofde eene groote doorbraak bij Bingen, zooals het gerucht loopt, zijnde gisteren avond te Doetinchem door *negen* schoten eene groote overstrooming bekend geworden, waardoor die stad en omstreken geheel onder water moeten zijn geloopen. Door het afbreken der communicatie, alsmede van de telegraaflijn, de kabel door den IJssel bij Westervoort, tengevolge van den zwaren ijsstroom, ontbreken er naauwkeurige opgaven. Sedert Vrijdag ll. is de Pruissische post hier niet kunnen aankomen, en de doorbraak van den Westervoortschen dijk, zal die aankomst nog meer bemoeijelijken. Evenzoo is het met het uitblijven der Fransche en Noord-brabandsche posten. Te Nijmegen moet het water aan den Waalkant de tweede verdieping der huizen gisteren morgen hebben bereikt. Buiten de sabelspoort alhier is een breeden dam gelegd, om het water nog uit de stad te keeren; maar er liggen hier en daar nog groote ijsdammen.

⁑ **Zutphen**, 5 Maart. Sedert gister middag is het ijs in de rivier den IJssel herhaaldelijk in beweging geweest, doch heeft zich ook telkens weder vastgezet. Heden in den vroegen morgen is het, met steeds wassend water, met zoodanig geweld komen afdrijven, dat het een groot gedeelte der paalbrug op den linkeroever heeft weggerukt, zoodat de gewone passage zeker eenigen tijd na het wegvallen des waters zal gestremd blijven.

In den voormiddag seinde men door het lossen der stukken, dat de straatweg van hier op Brummen overloopt. De schipbrug, welke aan de regteroever is vastgesteld, loopt groot gevaar door den ijsgang te zullen worden losgerukt

Op het oogenblik ('s avonds 9 ure) verkondigen 9 seinschoten, dat de Bislickerdijk is doorgebroken. Een groot gedeelte van het arrond. Zutphen loopt nu onder water. Het ijs blijft drijvende en het water sterk wassende. De overvaart voor de stad is belemmerd. Van tijd tot tijd worden echter nog voetgangers niet zonder gevaar overgezet.

◁ **Amerongen**, 5 Maart. Gisteren avond en in den afgeloopen nacht, is het Rijn-ijs in beweging gekomen; ten gevolge eener ijsbezetting op de hoogte van de Roodvoet. Halfweg deze plaats en Wijk bij Duurstede, is het water tot eene ongekende hoogte gestegen, zoodat het over de Lekdijk boven Dams stroomt; twee à drie huizen buiten dijks gelegen zijn door den vloed en het ijs, genoegzaam vernield; door de hooge gunstige ligging dezer plaats is zij buiten gevaar; het lage gedeelte van Elst evenwel is ondergeloopen; voor zoover men van de dorpstoren alhier heeft kunnen waarnemen, is de Betuwe gedeeltelijk overstroomd; van bijzondere ongelukken hebben we tot dusverre niets vernomen

's avonds 8 ure. Het water is aanmerkelijk gevallen, het houdt op hier over den dijk te stroomen.

— 6 Maart. Het water is hier heden morgen nog vallende; op de hoogte van het Ingensche veer, (Betuwe) is de dijk doorgebroken, — evenzoo tusschen de Grebbe en Wageningen. — Het ijs in de rivier zit weêr vast.

Per Telegraaf.

Petersburg, Dingsdag 6 Maart. Wederom is hier een legerberigt ontvangen van vorst Menzikoff uit de Krim. In den nacht van 21 op 22 Febr. wierpen de Russen eene schans op aan de linkerflank der vestingwerken van Sebastopol, en dit werd zoo schielijk en onverwachts bewerkstelligd, dat de vijand volstrekt geene belemmering in den arbeid bragt. In den nacht van 24 op 25 Febr. tastte de vijand, met eene aanzienlijke magt deze schans aan, doch met twee regementen werd hij teruggedreven, zijn verlies beloopt 600 man. De arbeid aan de mijnwerken der geallieerden is geschorst.

Van Eupatoria is tot 26 Febr. niets nieuws vernomen.

Weenen, 7 Maart. Ter gelegenheid van de bevalling der Keizerin is eene amnestie geschonken aan al de voor de civile regtbanken, veroordeelden ter zake van gekwetste majesteit en rustverstoring.

Marseille, 7 Maart. De *Clyde* heeft alhier berigten aangebragt uit Konstantinopel van den 26 Februarij. Volgens deze berigten zoude Rusland aan Oostenrijk beloofd hebben, de schepen die graan laden aan den Donau niet te belemmeren. De graanprijzen waren gedaald.

De geallieerden hadden te Konstantinopel eene commissie gevormd, voor de remonte der kavallerie.

Twee pacha's van het leger van Azie waren gedegradeerd en te Cyprus gevangen gezet.

Uit de Krim loopen de tijdingen tot 24 Februarij. Twee Fransche divisien belegeren den toren van Malakoff; de Russische batterijen, die Tschernaia beheerschen, hebben te vergeefs getracht dit te beletten.

Den 20 wilden 28 Russische bataillons naar Balaklava oprukken; generaal Bosquet besloot hun met 25,000 man den terugtogt af te snijden; de storm en de sneeuw verhinderden evenwel eene ontmoeting en allen keerden naar hunne positien terug.

Naar men zeide had Mentchikoff zijne kavallerie, [...] gebrek van fourrage, naar Perekop teruggezonden.

Parijs, 7 Maart. De *Moniteur* behelst een berigt [...] admiraal Bruat, waarin wordt medegedeeld dat de Rus[...] zich van Eupatoria terugtrekken. Den 24 had gene[...] Canrobert belangrijke werken op het plateau doen aanleg[...]

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 7 Maart 1855.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned. W. Schuld.	2½	61⅜ ½ ½		Pct.	
Dito Certificat.	3	73 ⅛	*Hope* 1798/1816	5	100¾ ⅞
Dito Dito.	4	90⅞ 1⅛ ⅛	Dito 1828/1829	5	100¼
O. I. Leening	4		Cert. 1831/1833	5	83⅛
Amort. Syndic.	3½	$89\frac{11}{16}$	Dito Dito	4½	87½
Hand.-Maats.	4½		Dito *Hope*	4	76
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	74¾ ⅞
Certificaten	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
Dº *Rotschild*	2½		Dito 1854	5	81¾ 2[...]
Frankrijk.			Inschr. Assig.	6	
Obligatien	3		Certific. dito	6	
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	$18\frac{3}{16}$ $\frac{5}{16}$	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3	36½ ⅝			
Dº Binnenl. ⁶/m.	3	$31\frac{13}{16}$ 2⅛ ⅛	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		4¾ $\frac{13}{16}$	Metaliek	5	62⅞
Amort. Schuld.		$5\frac{5}{16}$	Dito bet. Amst.	5	74⅛
Portugal.			Dito Nation.	5	65⅞
Londen nieuwe.	5	38¼ $\frac{5}{16}$	Dito 1847	2½	82 ⅛
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2½	82 ⅛

Polen Loten fl 250 ƒ 140; Braz. bij Roths. p. s[...] 5 pct. 97⅝, ¾; Philad., Bank-act. 3⅛; Mexic., te [...] 3 pct. 19¾, $\frac{13}{16}$; dito Onb. 19¾, $\frac{13}{16}$; Grieken, te [...] 5 pct. 4½.

Aanvankelijk scheen de markt achteruit te gaan, doch ten gevolge van later geeffectueerde kooporders in Holl., S[...]sche en Russ. fondsen beter gestemd, alleen Oosten[...] sluiten bij weinig affaire flaauwer.

FRANKFORT, Dingsdag 7 Maart. Metall. 5 pct. [...] Spanje 1 pct. 18½; dito 3 pct. binn. 31⅞.

LONDEN, Dingsdag 6 Maart. Consols op t. 93⅛, [...] N. Mexic. 3 pct. 20¾, 21; Peru N. 4½ pct. 70½; E[...] 3⅞; Gren. Uitg. 5⅝; Sardinie 5 pct. 85; Spanje [...] 18¼, ⅜; dito 3 pct. buit. 36½; dito Certific. 4⅛, ⅜; [...] 4½ pct. 89; dito 5 pct. 99; Turksche leening 78[...]

PARIJS, Dingsdag 6 Maart, Fr. 4½ pct. 97.70; [...] pct. 70; Sp. binn. 3 pct. 32½; dito 1 pct. 18⅜.

WEENEN, Dingsdag 6 Maart. N. Metall. 84; Na[...] 86⅝; Bankactien 1008; Lombarden 101; Loten 185[...] Zilver 25½; dito op Parijs 146½.

MADRID, Dingsdag 6 Maart. Sp. 3 pct. 33.55; [...] pct. 18.95.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Graven[...]